

Nr 1079

PRACE NAUKOWE

Akademii Ekonomicznej
im. Oskara Langego we Wrocławiu

**Standardy edukacyjne
rachunkowości
– praktyka i stan badań**

Redaktor naukowy
Andrzej Kardasz

Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej
im. Oskara Langego we Wrocławiu
Wrocław 2005

Komitet Redakcyjny
*Andrzej Matysiak (przewodniczący),
Tadeusz Borys, Andrzej Gospodarowicz, Jan Lichtarski,
Adam Nowicki, Zdzisław Pisz, Teresa Znamierowska*

Recenzenci
Ksenia Czubakowska, Wiktor Gabrusewicz, Teresa Martyniuk, Henryk Ronek

Redaktor Wydawnictwa
Agnieszka Flasińska

Korektor
Teresa Wilniewczyc

Projekt okładki
Beata Dębska

**Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy**

**© Copyright by Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu
Wrocław 2005**

ISBN 0324-8445

Druk i oprawa: Zakład Graficzny AE we Wrocławiu. Zam. 433/2005

Spis treści

Wprowadzenie	11
CZĘŚĆ I. Rachunkowość – standardy, metody i treści kształcenia	
Mariusz Andrzejewski, Krzysztof Jonas: Zastosowanie technik komputerowych w rachunkowości – aspekty dydaktyczne	15
Michał Biernacki, Wojciech Rogowski: Charakterystyka profilu kandydata do samodzielnego prowadzenia ksiąg rachunkowych (na podstawie studium podyplomowego „rachunkowość i kontrola finansowa” lata 2000-2004)	25
Izabela Emerling, Magdalena Wójcik-Jurkiewicz: Wybrane problemy dydaktyczne w nauczaniu przedmiotu systemy informatyczne w rachunkowości	35
Monika Foremna-Pilarska, Katarzyna Polak: Wybrane metody aktywizujące w nauczaniu rachunkowości	43
Konrad Grabiński, Marcin Kędzior: System nauczania rachunkowości w USA	52
Ewa Hellich: Treść ekonomiczna zdarzeń gospodarczych	63
Anna Kasperowicz: Problematyka kontraktów długoterminowych w procesie nauczania rachunkowości	72
Magdalena Koczuba-Sobieraj: Analiza porównawcza rachunkowości szkół wyższych w Polsce i w USA	76
Robert Kowalak: Wykład do wyboru „Ocena kondycji finansowej przedsiębiorstwa” jako uzupełnienie przedmiotu „Sprawozdawczość i analiza finansowa”	86
Wojciech Dawid Krzeszowski: Rachunek przepływów pieniężnych jako odrębny przedmiot na studiach ekonomicznych	92
Mirosława Kwiecień: Harmonizacja rachunkowości a standardy edukacji	98
Grzegorz Lew: Wykorzystanie <i>distance learning</i> do podniesienia jakości kształcenia w obszarze rachunkowości	102
Przemysław Łagodzki, Elżbieta Jaworska: Proces boloński a jakość nauczania – wybrane zagadnienia	109
Bartłomiej Nita: Perspektywa strategiczna w rachunkowości zarządczej. Stan badań naukowych a dydaktyka	115
Marta Nowak: Plany zawodowe studentów specjalności rachunkowość i auditing Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu a ich kwalifikacje i predyspozycje. Wnioski z przeprowadzonych badań	130
Janina Rosiak, Piotr Szczypa: Standardy edukacyjne rachunkowości wyznacznikiem nowej jakości kształcenia	137

Paweł Żuraw: Etyka zawodu księgowego w procesie edukacyjnym 142

CZĘŚĆ II. Stan badań w katedrach rachunkowości

Anna Buczkowska: Zasady rachunkowości w regulacjach międzynarodowych i w polskim prawie bilansowym 151

Marlena Ciechan-Kujawa: Wykorzystanie rachunku kosztów jakości w zarządzaniu procesowym 160

Marta Cybulska: Umiejętności zawodowe księgowych w wojskowych jednostkach budżetowych 170

Mieczysław Dobija: Analogia energii i kapitału 182

Marcin Jędrzejczyk: Analiza kursów walut w transakcjach hedgingowych – podejście prognostyczne 192

Tomasz Kostrzewa: Wykorzystanie wybranych koncepcji rachunkowości zarządczej we współczesnych zintegrowanych systemach informatycznych rachunkowości 203

Małgorzata Kucharczyk: Możliwości zastosowania systemu rachunkowości FADN w rodzinnych gospodarstwach rolnych 213

Bartosz Kurek: Estymacja premii za ryzyko na podstawie ROE 222

Monika Łada: Projektowa rachunkowość zarządcza 232

Małgorzata Macuda: Kierunki analizy kosztów w zakładach opieki zdrowotnej 241

Ewa Makowska: Mierniki niefinansowe wykorzystywane do pomiaru działalności ośrodków odpowiedzialności w przedsiębiorstwach krajowych (w świetle badań ankietowych) 251

Ryszard Orliński: Koszty jakości usług medycznych 260

Marzena Remlein: Zasady ujawniania i wyceny wbudowanych instrumentów finansowych 271

Ewa Różańska: Ryzyko obrotu instrumentami pochodnymi wyzwaniem dla audytorów 285

Jolanta Rubik: Badania nad rachunkiem kosztów w Polsce na podstawie „Zeszytów Teoretycznych Rachunkowości” Stowarzyszenia Księgowych w Polsce 293

Krystyna Skoczylas: Rachunek kosztów logistyki w przedsiębiorstwie handlowym 300

Jarosław Sokalski: Alokacja podatku dochodowego w spółkach kapitałowych w Polsce – prezentacja wyników badań 307

Alfred Szydelko: Dychotomia rachunkowości 319

Gertruda Świdorska, Piotr Podlowski, Krzysztof Rybarczyk, Szczepan Borowski, Michał Kariozen: Model rachunku kosztów działań dla działalności dydaktycznej w Szkole Głównej Handlowej. Wyniki badań przedwdrożeniowych 326

Marzena Tatarska: Formy powiązań podmiotów gospodarczych w świetle standardów rachunkowości oraz krajowych regulacji prawnych – przegląd dotychczasowego dorobku teoretycznego	337
Kazimiera Winiarska: Audyt wewnętrzny jako element <i>corporate governance</i>	352
Aleksandra Zielińska: Ocena przydatności pomiaru kapitału intelektualnego w świetle badań ankietowych	359
Irena Ziętowska: Utrata wartości przez wartość firmy	367

Summaries

Mariusz Andrzejewski, Krzysztof Jonas: Implementation of Computer-based Systems in Accounting – Didactical Approach	24
Michał Biernacki, Wojciech Rogowski: Profile Description of the Accountant Candidate (Based on the Postgraduate Study “Accounting and Financial Control” Years 2000-2004)	34
Izabela Emerling, Magdalena Wójcik-Jurkiewicz: Selected Issues in Teaching Computerized Accounting Systems	42
Monika Foremna-Pilarska, Katarzyna Polak: Selected Activating Methods in Accountancy Teaching	51
Konrad Grabiński, Marcin Kędzior: Accounting Education System in United States.....	62
Ewa Hellich: Economic Issues of Accounting Events.....	71
Anna Kasperowicz: Position and Role of the Long-term Contracts in Process of Teaching Accountancy	75
Małgorzata Koczuba-Sobieraj: Comparative Analysis of Accounting for Universities in the USA and Poland.....	85
Robert Kowalak: The Election Lecture “The Opinion of Financial Condition of Enterprise” as Supplement of Lecture “The Reporting and Financial Analysis”	91
Wojciech Dawid Krzeszowski: Cash-flow Statement as a Subject at Schools of Economics	97
Mirosława Kwiecień: Harmonization of Accounting versus Standards of Education	101
Grzegorz Lew: The Use of Distance Learning for Improving the Quality of Education in the Area of Accountancy	108
Przemysław Łagodzki, Elżbieta Jaworska: Declaration of Bologne as Quality Education – Chosen Issues	114
Bartłomiej Nita: Strategic Perspective in Management Accounting. State of Academic Research and Teaching	129

Marta Nowak: Professional Plans of Auditing and Accounting Students at Oscar Lange University of Economics versus their Qualifications and Predispositions. Research Outcome	136
Janina Rosiak, Piotr Szczypa: Educational Standard of Accountancy as a Premise of New Teaching Quality	141
Paweł Żuraw: Professional Ethics of Book-keepers in the Educational Process	148
Anna Buczkowska: Accounting Principles in International Standards and Polish Balance-Law	159
Marlena Ciechan-Kujawa: Quality Costs Accounting in Process Management	169
Marta Cybulska: The Professional Skills of Accountants of the Military Budgetary Units	180
Mieczysław Dobija: Capital and Energy: The Strong Analogy	191
Marcin Jędrzejczyk: The Analysis of the Exchange Rates in Hedging Transactions – the Prognostical Approach.....	201
Tomasz Kostrzewa: Selected Conceptions of Management Accounting Used in Contemporary Integrated Information Systems of Accounting	212
Małgorzata Kucharczyk: Possibilities of FADN Accounting System Application at Family Farms	221
Bartosz Kurek: Risk Premium Estimation on the Basis of ROE	231
Monika Łada: Project Management Accounting	240
Małgorzata Macuda: Ways of Cost Analysis in Health Care Units.....	250
Ewa Makowska: Non-financial Measures Used by Domestic Enterprises to Evaluate the Performance of the Responsibility Centres (Based on Survey Research)	259
Ryszard Orliński: Quality Costs of Medical Service.....	270
Marzena Remlein: The Principles of Exposure and Valuation of Built-in Financial Instruments	283
Ewa Różańska: The Risk of Using Derivatives Presents New Challenges to Auditors	292
Jolanta Rubik: Research on Costing in Poland Based on Accounting Theoretical Journals Published by Accountants Association in Poland	299
Krystyna Skoczylas: Logistic Cost Account in Trade Companies	306
Jarosław Sokalski: Income Tax Allocation in Capital Companies in Poland – the Results of Research	317
Alfred Szydelko: Dichotomy of Accountancy	325
Gertruda Świdorska, Piotr Podlowski, Krzysztof Rybarczyk, Szczepan Borowski, Michał Kariozen: An Activity-based Costing-Model for Educational Activities at the Warsaw School of Economics.....	336

Marzena Tatarska: Forms of Relations Between Businesses in Terms of Accounting Standards and Polish Legal Regulations: an Outline of Existing Theoretical Studies	350
Kazimiera Winiarska: The Internal Audit as an Element of Corporate Governance.....	358
Aleksandra Zielińska: Value of Intellectual Capital – Questionnaire Survey	365
Irena Ziętowska: Impairment of the Value of Goodwill	380

Wprowadzenie

Wydarzeniami, które aktywizują twórczo środowiska naukowe, są z jednej strony publikacje interesujących dzieł naukowych, z drugiej – środowiskowe spotkania. Przy tych okazjach intensyfikują się wypowiedzi zainspirowane poruszonym tematem. Sprawdzonym sposobem aktywizacji stały się doroczne zjazdy katedr rachunkowości. Powiększa się grono osób, które z rachunkowości uczyniły obszar swoich naukowych peregrynacji. Odczuwalnie zwiększa się zapotrzebowanie na wiedzę z rachunkowości i o rachunkowości. Z każdym rokiem rośnie liczba wypowiedzi, które są kolejnym wkładem do wspólnej skarbnicy wiedzy i umiejętności. Dokonuje się ilościowy i jakościowy rozwój naszej dyscypliny naukowej.

Niniejszy zbiór wypowiedzi jest przeglądem zainteresowań naukowych krajowych ośrodków akademickich, zajmujących się rachunkowością jako **nauką stosowaną**, funkcją gospodarczą, tzw. **praktyką** rachunkowości, oraz jako **dyscypliną nauczania** w procesie kształcenia ekonomistów, w tym księgowych. Intencją wydania niniejszego zbioru jest jak najbardziej wyczerpujące przedstawienie tego, czym żyją na co dzień poszczególne katedry rachunkowości. Dzięki zainteresowaniu, jakim cieszy się doroczny Zjazd Katedry Rachunkowości, udało się zebrać reprezentatywny przegląd wypowiedzi. Większość wypowiedzi nawiązuje do przewodniego hasła środowiskowego spotkania – „Standardy edukacyjne rachunkowości. Praktyka i stan badań”. Jednakże znalazły się tu również i takie, które traktują o bardzo ważnych i aktualnych problemach oczekujących na swe rozwiązanie.

Zebrane wypowiedzi zostały ujęte w dwóch częściach. Pierwszą poświęcono właśnie standardom, metodyce i treściom kształcenia, a drugą prezentacji aktualnych nurtów badań, a więc odkrywaniu nowych treści do przekazywania w procesie kształcenia. Tym samym niniejszy tom jest nie tylko utrwalonym dorobkiem Zjazdu, lecz także znakiem czasu swego powstania. Ukazuje, czym zajmują się obecnie poszczególne katedry rachunkowości w kraju.

Zjazd Katedr Rachunkowości *anno domini* 2005 jest organizowany przez Instytut Rachunkowości Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu. Oddawany Czytelnikowi zbiór jest więc także organizacyjnym i intelektualnym wkładem tego ośrodka do środowiskowej dyskusji o rachunkowości w Polsce.

Andrzej Kardasz